

PERLA-CARNI MEGYEI HADIÉRTÉKMEGJELENI

Előfizetési árak

Vetélyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

TELEFON 202.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A magyar klérus.

A negyedik hadikölcsönre 270.000 korona jegyzést gyűjtött hitközségi hívei között egy káplán. Ez a közgazdasági rovatban szerényen meghúzódó egy sornyi hír élénken bevillagít abba az önfeláldozó munkába, amelyet a katolikus klérus ifju tagjai, a nap terhét és hőségét viselő zsenge-papság a háboru alatt kifejt.

A negyedik hadikölcsön sikere — mint illetékes helyről tudatják — már biztosítva van. A jegyzések összege túllépte már a milliárdot, tulszárnyalta az első és második hadikölcsön sikerét és közel jár a legjobban sikerülthöz, a harmadikhoz. Talán ez a körülmény is hozzájárul ahhoz, hogy akik eddig még húzódtak a negyedik hadikölcsöntől, most, a már biztosított sikeren felbuzdulva, fölajánlják minden nélkülözhető fillérjüket a haza oltárára s ezzel is biztosítják a közelgő béke sikerét.

Azonban nem mulaszthatjuk el, hogy ez alkalommal a fiatal katolikus klérus, a kápláni kar kiváló érdemeire rá nem mutassunk, amivel csak még inkább növeljük a buzgó lelkipásztorok amugy is elévülhetetlen érdemeit, akiknek példáján felbuzdulva a fiatalok lelkes munkáját is megérthetjük.

A fiatal káplánok principálistáik tanulták azt a lelkes buzgalmat, amellyel a háboru alatt községeik rendelkezésére álltak. Lelkükben az idealizmus örök bizalmával, az optimizmus rózsaszínű derűjével fogtak a terhes munkához, a háborus községek, „az özvegy faluk” elárult népeinek lelki gondozásához.

Mindjárt a háboru kitörésekor odaálltak az elárult iskolák katedrái mellé s a hadbavonult tanítók helyett buzgón, lelkiismeretesen, lelkesedéssel tanították az írást, olvasást, számtant, földrajzot s lelkesen magyarázták a kemény feju, okos magyar gyermekek-

nek, merre van Sabác, Uzsok, Limanowa . . .

Kezübbe vették a falusi kórházak vezetését, a Vöröskereszt javára leendő jótékony gyűjtések, fölszerelések, szeretetadományok ügyét, eljártak munkaerő megszerzésének fáradságos munkájában, elvállalták az elesettek, eltűntek, megsebesültek hollétének felkutatását, pasztoráltak a kórházakat, megtanultak — ahol szükség volt rá — németül, oroszul, leveleztek a hadifoglyokkal és a genfi Vöröskereszt a megmondhatója, mennyi magyar pap levele fordult meg nemzetközi irodájukban, akik mind az itthonlevő aggódók üzeneteit közvetítették messze

idegenbe. Kítüntetést, elismerő okiratokat kaptak és kapnak egyre a miniszteriumoktól, Vöröskeresztől, főispánoktól. Jól van! — mondják. Összehajtogatják szépen, elteszik az íróasztal fiókjába, nem dicsekesznek velük. Folytatják tovább a munkát, rendes, megszokott, mindennapi dolgaik mellett ezer és ezer háborus ügyet végeznek s a negyedik hadikölcsön idején izzadva, kipirulva futkosnak házról-házra, a faluból be a városba s derék hiveiket lelkesen sürgetik:

— Nos, nos? Van még valaki, aki a béke, a győzelem előestéjén ne jegyzett volna?

A világháború.

A háborunk ez a mai napja ugyszólván a legkisebb újságot sem hozta a harcterekről. Az olasz harctéren újra megindult hatalmas hősi harcunkról, amelynek már az első napon oly barmulatozt keltő eredménye volt, a tegnapi Hófer jelentés számolt be igen szerény és tartózkodó szavakkal tárgyán élénk a sikert, amellyel önmagáért szól és legjobban hirdeti saját dicsőségét.

A többi harctereken viszonylagos nyugalom uralkodik és ez áll még a német-francia hadterületre is, amelynek francia reménytelenségét legjobban Poincaré jellemezte öntudatlanul, amikor kijelentette, hogy Franciaország fiait nem áldozza fel újabb offenzíváknak. Aki nem akar offenzívába kezdeni, az nem tud offenzívát indítani és aki nem tud offenzívát indítani, az máris elvesztette a háborut. Mindazonáltal a franciák hatalmas előkészületeket tesznek.

Egy híradás szerint három ezer francia ágyú áll a Maas balpartján s ezek az ágyúk szakadatlan tüzeléssel akarták a németek összekötő vonalait tönkre tenni. De a németek egy különös csapathéllátása meghusítottá ezt a munkát, a franciák hibásan voltak tájékozódva és rengeteg lövedék így szerencsére kárba veszett. Franciaországban sem a francia, sem az angol front eredményeket elérni nem tud.

Olasz-harctér.

A tüzéségi harcok az egész harcvonal mentén tartanak.

A Sasso-fensíkon, San Martinótól nyugatra új állásunkat aknarobbantással kiszélesítettük. Ezt az ellenség részéről pergő tűz és egy támadás követte, amelyet 43. számú gyalogezredünk kézigránát harcokban vert vissza. A görzi hídfőn, a Krn-szakaszon, Flitschnél és a karinthiai harcvonalon többi részén a tüzéségi tűz időnként rendkívül élénk volt. A Dolomitokban az ellenségnek a Hexenfels (Sasso d'Istria) és a Sief hegytől északra levő nyereg ellen intézett éjszakai támadását visszavertük.

Dél-Tirolban csapataink kiterjeszkedtek az Armenterra hegyháton.

A vieregenthí-fensíkon csapataink elfoglalták az ellenségnek Soglio d'Aspio-Costo-Costa-d'Agra-Maronia hadállásait, behatoltak a Terragnolo-szakaszon Biazaba és Valdugába, elűzték az olaszokat Moscheriból és éjszakai rohammal foglalták el a Zugnortort (Roveritől délre). Ezekben a harcokban az olasz foglyok száma 141 tisztre és 6200 főnyi legénységre emelkedett, a zsákmány pedig 17 gépfegyverre és 13 lövegére. A Loppio-tó szakaszán az ellenség ma éjjel vonalait ellen erőteljes tüzelést folytatott.

Szárazföldi és tengeri repülőjárműveink egy erős raja tegnapelőtt éjjel és tegnap reggel

Velencében, Mestrében, Cormonsban, Civigaléban, Udineben, Perla-Carniában és Trevisóban a pályaudvarokat és egyéb telepeket bőségesen bombázta. Mindenütt, de különösen Udineben, ahol mintegy 30 ellenséges löveg hasztalanul intézett repülőgépeink ellen elhárító tüzelést, erős hatást figyeltek meg.

A kötelesség parancsa.

A negyedik magyar hadikölcsön jegyzése a vége felé közeledik. Néhány nap múlva bezárulnak a jegyzések elfogadására kijelölt helyek pénztárablakai s elérkezik az az időpont, midőn minden magyar embernek számat kell adnia önmagával s hazájával szemben arról, vajjon anyagi erejéhez mérten kivette-e a maga részét a háboru győzelmes befejezésére irányuló nagy munkából?

Az elmúlt harcok folyamán közmertté vált a magyar katonai hősiessége, vitéz bátorsága, amellyel jóbarátaink előtt tiszteltté, becsültté, ellenségeink előtt pedig rettegetté tette a magyar nevet. Nem volna tehát méltó, hogy mi, akik itthonmaradtunk, veszélyeztetnők ezt a katonáink részéről kivívott jó hírnevet s a hívó szóra se sietnénk felajánlani nélkülözhető fillérünket is!

Hála a magyar ember kötelességtudásának és józan belátásnak, ez a veszély nem is fenyeget. Az első három hadikölcsön minden várakozást felülmuló fényes sikere bezabonyosította, hogy mindenki tudatára ébredt az országot fenyegető megsemmisítő veszedelemnek és szakítva azzal az idegenkedéssel, mely eddigelé az állami hitelműveletekkel szemben uralkodott, mindenki sietett tőle telhetőleg szorongatott hazája segítségére lenni.

A negyedik hadikölcsön jegyzési ugyancsak a siker jegyében folynak s az eddigieket is felülmuló nagyszerű eredményt sejtetnek. De az elővendő béke érdekében kell is, hogy talán egy utolsó erőfe-

Egyes szám ára 4 fillér.

Szenzációs repriz az Apolló-színházban.

szombaton és vasárnap
teljesen új példányban színré kerül

A rezervista álma.

Ziehrer világhírlű zenés háborús filmdrámája 4 felvonásban.
Szinfonikus zenekar kísérettel.

szítéssel összefogjon az ország apraja, nagyja, a társadalmi és a gazdasági életnek minden rétege. Azért, aki még nem járult volna eddig a haza oltárához, az siessen a még hátralevő néhány nap alatt megragadni az alkalmat, hogy kötelességének eleget tehessen és heverő pénzének gazdaságos kihasználását - bizsitsítsa. Mert a hadikölcsönre való jegyzés nemcsak kötelesség, hanem biztos, jó hasznot hajtó befektetés is!

Az „elsüllyesztési“ heccből egy kis lapagitációt csinálnak.

Ismeretes a szociáldemokraták, illetve csak a Népszava felszörnyűködése, mert egyesek jónak látták a szemétkosárba dobni ezt a betűs papirost, hogy jóra való, becsületesebb sebesült harcos katonák kezébe ne kerüljön.

Az elsüllyesztésből természetesen szüntette „klerikális aknamunkát“ csináltak, amelybe valószínűleg még a római pápát is bele fogják keverni, mint aki

szintén tudott a szörnyű cselekedetről, a Népszava félredobásáról. A demokrata papiros napról-napra jobban felluzza magát, rajzolja a nagy injuria esetét, hogy üzletet csinálhasson az elsüllyesztésből. Mert tetszik tudni, erre mostan égető nagy szükség van odaát. A háborús konjunkturák, frontkiábrándulások egyáltalában nem kedveztek ennek az „üldözött“ papirosnak. A régi betűfalók tábora veszedelmes kánfortermészetűvé vált s a hosszú két esztendő ijesztő elpárolgást okozott. A betűvelő elvtársak erre nekiláttak a régi trükkök éleszetéséhez, hogy az üzleti egyensúly rendben maradhasson. Többször rendeztek Népszavaagitációt, mindahányszor elpárolgott ellenfeleiket. Még jól ki sem aludtuk magunkat egynehányszor, már ismét öklelőztek a hatalmas betűk, hogy: elvtársak Népszavaagitációt rendezünk. Jött azután a Népszava a fronton divat. Ugyilátszik ezzel sem mehettek valami sokra, mert az elsüllyesztésből szintén ilyen agitációt kovácsoltak ki. Egy hétig fűtöttek, hogy mindenki jól átmelegedjék, s azután elsültöttek a nagyágyút, a „klerikális gazdaságra“ csak egy válasz lehet: néhány ezren azonnal fizessenek elő a Népszavára.

Ha ugyan ezzel a flastrommal akarják betakarni azt a

sebet, amelyet az a bizonyos „elsüllyesztés“ okozott, akkor még nagyon sokáig betegek lesznek. Nem megy már a régi nóta odaát sem. Világlátottak, okosak lettek az emberek, bajos őket már csak úgy orrbafűzött karikán vezetni. A magyar szociáldemokráciának ugyszólván egyetlen tevékenysége a vallástalanság terjesztése és az osztálygyűlölet szítása volt. Az elsőnek csillaga leáldozóban van, a másik pedig szociáldemokrácia nélkül is megél. Megtanította rá az embereit, s azok már kezdik elcsappi a mesterüket. Ha nem is javította meg a világot a sok vérontás, azt mégis elertük, hogy vallástalanság nem lehet kereseti forrás; s az osztályellentétek megteremtéséhez nem szükséges elviselhetetlen pártadót fizetni s hamis cégér alatt dolgozónak, előkelő megélhetést biztosítani.

Ha a magyar szociáldemokrácia tényleg szociálmunkos lett volna, másként profikizott volna neki a háború, mivel azonban a társadalom bűnös hádseregszállítója volt, ő is a változat padjára került, az emberek itélőszékére, ahol súlyosabb elbirálás alá kerül sok hamisságáért, mint a háborunak Straszner-Ivánkái az igazságszolgáltatás asztalánál. Kárttyavár elpusztul, ha szelvihar támad. A hamis kártyásokat előbb-utóbb lefűlelik.

Az öreg Gyuri bácsi levelez.

Kedves Öcsém!

Köszönöm 65-ik születésnapomra küldött jókívánataidat. Bocssád meg ama gyengémet, hogy leveleimmel untalak. De látod nekem, öreg nyugdíjas embernek felüldülés, ha irhatok.

Kedves Öcsém elpanaszolom, mi csoda szegény ért a napokban Jánoséknál. Tudod, hogy szeretek újságot olvasni: ezt előre kell becsátjanom. Múltkor egy kis délutáni beszélgetésre átmentem Jánosékhöz. Otthon találtam az egész családot. János a kályha mellett olvasta újságját, hogy beléptem. Így aztán hamar megtaláltuk a beszélgetési fonalat. Ép akkor hozták az újságok már napok hosszat annak a magasrangu és aranyzavú főpagnak az indítványát, hogy adjunk földet a népek. Mi sem természetesebb, mint hogy mi áldottuk e fenkölt lelkű indítványozót. Mert édes öcsém, föld kell a magyarnak, föld. Választójog, címer, vezényszó, vánterület és ki tudja mi nem, amiért ez utóbbi években harcba sodorták a népet, gondold, hogy közelebb van a magyar nép lelkéhez, mint a föld? A magyar földért nem hangzott fel a politikai csatazaj, pedig ahány cizmás, ahány szántóvető embert láttak az országban, annyi szív epekedik ki nem elégitett mohó-

TÁRCA.

A szívseb bevarrása.

Irtá: Hajós József.

Sokan nagy átértéssel énekelik napjainkban is azt a szentimentális nótát: „Ha fáj a szív sebe“... A modern orvostudomány pedig mosolyogva hallgatja azt a limonádés éneket és prózával korrigálja ki így: ha megsebesül a szív, akkor mielőbb tü megsterilizált fonnal kell hozni és ügyes orvos, ki a szívsebet összevarrja. A romantikusok talán haragszanak is kissé a tudományra, mely a szívet, ezt az érző, lüktető, lázongó, szerető legnemesebb szervet látszólag csak úgy kezeli, mint a foltozó szuszter a lyukas cipőt. A tudomány nem ér rá érzelegni, nem épít képzeletalkotta légvárakat, hogy azokban az illuziók szappanbuborékszerű léggömbjeit gyártsa, hanem a valószínűtlenül dolgozik, kísérletez, javít, épít, sőt ma már annyira haladt, hogy a meghasadt szívet is képes összevarrva életben tartani.

Nem akarunk itt az orvostudományba belekattarkodni; e közlemény leírására a modern orvostudomány iránti tisztelet és háláérzet serkent bennünket.

Régebben azt vélték, hogy már a szívburok megsebesülése halált okoz. Később meggyőződtek e vélemény téves voltáról, de még mindig azt tartották, sőt ma is legtöbben azt hiszik, hogy a szív megsebesülése biztos halált jelent. Husz év előtt a sebészek is egyáltalán, nem vagy csak reménytelenül kíséreltek meggyógyítani a sebesült szívet.

Mióta azonban Keber frankfurti orvos tanárnak először sikerült egy sebesült szívet eredményesen összevarrni, husz évvel ezelőtt, — azóta közel kétszázszor végezték az orvosok a szívfoltozás egyszerű mütjét s ezáltal mintegy nyolcvan ember életét sikerült megmenteniök. Mütét nélkül ezek a sebesült szívet emberek feltétlenül meghaltak volna pár órával a sebesülés után.

Az életmentés szolgálatában álló tudományunk egyszerű diadala az, midőn egy menthetetlenül halálra ítélt embert szérum-

mal, beoltással, kivált ha a megsebesült szíven végzett sebészeti mütéttel, sikerül az életnek visszaadni.

Hogy a szívfoltozás miként történik, azt Schacherl gráci orvos leírása nyomán alább közöljük. Újabb eset leírásából az érdeklődő elképzelheti.

Egy gráci gyárból ment haza, munka után, este egy fiatal ember. Egy katonai szíven szúrta. Az összeesett fiatal embert a mentők a kórházba vitték. A sebesülés után egy óra múlva már a kórház ügyeletes orvosa vizsgálta a beteget, kinek ruhái nagyon véresek voltak ugyan, de a sebe már nem vérzett. A 3. és 4-ik borda közt a mellcsont bal szélénél volt a kicsiny, 3 cm. hosszú seb. A sebesült testszine erősen kékül, érverése nagyon gyenge, nehezen léleklizik.

Az orvos kellő fertőtlenítések után behatóbban vizsgálja a beteget s a szurási sebet kitágítva megállapítja, hogy a IV. bal borda porcnyulványa át van szurva, valószínű, hogy a szív is megsebesült. Telefonon hívja a sebészeti osztályt vezető Hertle tanárt s mindent előkészített a szivoperációhoz.

Az orvostanár szintén megvizsgálja a beteget, kinek az érverése már ki sem tapintható; a tanársegédek is látják, hogy a sebesült arca egészen elkékült, de a beteg a hozzá intézett kérdésekre mégis helyesen felel.

A sebesülés megtörténte után épen két órával már kezdődik az operáció.

Egyik tanársegéd narkotizálja a beteget, ki hamarosan elveszti eszméletét s érzését. Ha a mütét nem sikerül, akkor a sebesült ebből az alvásából fel sem ébred többé, hanem kiülő testéből a lélek egy más világ honába költözik. Megdöbbenő: elaludni azzal a tudattal, hogy valószínűleg csak a másvilágban fogunk felébredni!

A bőr és az izmok átvágása után a III. IV. V. és VI bordákról eltávolítják a csontthártyát annyira, hogy a csonttollóval a bordákból oly kis darabot levághassanak, amekkorát éppen szükséges, hogy a szív kivehető legyen. A szívburok, egy vékony bőrszerű tömlő előtáru, látható rajta a sebesülés, mely mütét nélkül már magában is halált okozott volna.

Folyt. köv.

SÓVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különböző vasznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Gy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLASÓ

szabott árak

BLOUS UJDONSÁGOK! Crepp, Grenadin, Voal, VERMES áruházában.

Crepp de chine és fehér, kézzel himzettekben órisi áválaszték

ALKALMI VÉTEL LEGFINOMABB FEHÉRNEMÜRE VALÓ HIMZÉSEKBE.

sággal, és a telhetetlenség fájdalommal a föld után.

Barátom is, meg én is tehát így látjuk e dolgot; azt mondjuk: föld kell a népnek. De én azt is megmondhatom neked kedves öcsém, ha az én öreg szemem ugyan még jól látnak, hogy annak a nagy embernek a javaslatából javaslat fog maradni mindörökké. Ha csak erőszakos uton módon nem jut dülőre. Meri a rendes utak megállapításában már felütötte fejét a magyar átok: a szét-huzás.

De tulajdonképen én nagyon elkalandoztam, az én panaszmódozástól. Tudod öcsém, mikor e témát tárgyaltuk, előjött a szó a Weisz Manfréd alapítványáról, meg városod nagy jötevőjéről, Grünfeld Jakabról. Ez utóbbi jó embert inkább a fehérvári újságokból ismerem, nevezetesen a tiedből is. Azt kívánom neki, az Isten éltesse! Weisz Manfréd kilenc millió évi jövedelméről is hallottam, mindazonáltal elismerésemelő volt a majdnem egy milliós alapítványa a tüdőbeteg katonák számára. En ellensége vagyok a vagyon összehalmozódásának, de ha ily példákat látok, valami rációját mégis fel tudom fedezni a kapitálisoknak. E gondolatokat tárgyaltam le előttem az én János barátom. En akkor csak hallgattam, mint ahogy most csak leírom.

De, hogy minek egy főpapnak ma fél millió forint évi jövedelem — folytatja témánk szálának bogozását János — nem tudom? En e kérdésre meg, választ adni nem tudtam.

Egyszer csak az ablak mellett megszólalt Mancsi: ugyan papa hát nem tudja, hogy a kalocsai érsek 150 rokkant számára telepet és a telep céljára 100000 koronát adott? Nem tudja, hogy az első hadiárhívászat a hercegprimás csinálta meg Magyarországon. Garamszentbenedeken? A tanítók hadiárhívászat Esztergomban ugyan csak a hercegprimás fogja megcsináltatni, már 200000 koronát adott is rá. No meg a magyar kath. főpapság a háború elején 3 millió koronát adott ajándékba a nemzetnek.

János barátom erre a szóözlőre elhallgatott. En meg nagyon szégyeltem magam, hogy én mindezt nem tudtam, vagy ha tudtam is, ez a tudásom olyan csufos, olyan obszcurus volt, hogy az nem tudással volt egyenlő. Talán nem volt ez benn az újságokban?

Ez az én panaszmódoz, ez az én szegényem. Újságolvasó ember lételem lefűződött egy kis leány, aki nem olvas annyi újságot, mint én, mégis többet tud az újságokból, mint én.

Igy aztán én hamarosan el is köszöntem Jánoséktól, nehogy a

kis Manei tölem is megkérdezze, hát Gyuri bácsi maga sem olvasta, maga sem tudja? Az igazat bevallani az előtt a kis leány előtt szégyeltem volna. Neked azonban jó öcsém megmondom az igazat: én mindazt, amit Mancsi hamarosan elhadart, nem tudtam. Te újságíró ember vagy, meg tudod mondani, hogy miért nem tudtam? Benn volt-e mindez minden újságban? Vagy csak én felejtettem el? Hiába öregsünk. Gyengül a memória.

Végezetül bocsásd meg nekem, hogy ily kicsinyességekkel untatlak. De tudod: öregkor, gyermekkor. Öregkorban az ember már gyerekes dolgokkal bibelődik. — Maradok öreg barátod Gyuri bácsi.

HIREK.

— A hős 17-es honvédek szobra. Hónapokkal ezelőtt hoztuk nyilvánosságra, hogy a 17-ik honvédegyalgezered elesett bajtársai emlékére szobrot állított Székesfehérvárott. A szobor készítését az ezred egyik szobrásza meg is kezdte, csupán még az elhelyezésére nézve nem történt megállapodás. Az ezred vezetősége legközelebb a városi tanáccsal fog tárgyalni ezen ügyben. Mint halljuk, az ezred a Zichy-liget előtt a Szent Háromság szobor körül szeretné felállítani, mint szerinte legalkalmasabb helyen.

— A Vöröskereszt nemzeti napja. Az országos Vöröskereszt egyesület pénztára rengetegét áldozott a háború tartama alatt. Ez a mindenképp csak elismeréssel találkozó ténykedése az egyesületnek az egyesület pénztárát csaknem teljesen kimerítette, úgy, hogy gondoskodni kell bevételekről, nehogy az egyesület fennakadjon további működésében. Az egyesület vezetősége most kérelemmel járult a vármegye alispánjához, hogy egy nagyszabású országos jótékonyági akció előmozdításában támogassák. A megkeresés szerint a Vöröskereszt június hó 29-én az egész ország területén nagyszabású nemzeti ünnepélyt akar rendezni. Az alispánt arra kéri, hogy e nagyszabású ünnepélyeken hassanak oda, hogy mindenki tehetségéhez képest megfelelő adományokkal járuljon a Vöröskereszt egyesület bevételehez.

— Képes levelezőlapok nem portómentesek. A harctérről és a harctérre csakis levelek és tábori levelezőlapok küldhetők portómentesen. A képes levelezőlapokra bélyeget kell ragasztani.

— Mesedélután. A Pro Patria hadijótékonyági egyesület vasárnap délután 5 órakor a Mantz János ovodában mesedélutánt rendez.

— Fölemelték az expresszdíjat. A kereskedelmi miniszter a belföldi, valamint az Ausztriával, Bosznia, Hercegovinával és Németországgal való forgalomban a levélpostai küldemények, postautalványok és pénzeslevelek expresszkézbesítéséért járó díjat az eddigi 30 fillérről 60 fillérré emelte fel, a csomagok expresszkézbesítéséért járó díjat az eddigi 50 fillér helyett 1 koronában állapította meg. Az egyéb külfölddel való forgalomban valamennyi küldeményfajra megszüntette további intézkedésig az expresszkézbesítést.

E rendelet után tehát expresszkézbesítésre csak belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba lehet feladni, még pedig ez idő szerint csak levélpostai küldeményeket, postautalványokat, távirati utalványokat és pénzesleveleket, ellenben expresszcsomag Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba, sem belföldre még nem küldhető.

— Hogy megy az ádrágitás? Hogy a közvetítő kereskedelem lelkiismeretlensége miként veri fel az árakat, szolgáljon bizonyítékul a következő megtörtént eset. Négy hitvány, macskakinézési malacnak nevezett állatfélélt hoz kocsin egyik vidéki gazda Székesfehérvárra eladásra. Már a vámháznál lefűleli egy csomó közvetítő, egy sereg díszőrnagy. Hogy a malac gazdudán? — Kérjük körösben a konjunkturafeljedelmek. Hetven korona árakat — végja oda nekik ezt az elrettentő summát, hogy ne zaklassák tovább és mehesse a dolgára. Hetvenöt — az egyik. Nyolcvanöt — a második. Kilencven — a harmadik. Száz — rikácsol a negyedik. A gazda majd lefordul a kocsirol. Azt hiszi, bolondokkal van dolga. Mikor a markában a négy ropogós százaz, még inkább annak tartja őket és igyekszik a városba. Természetesen egész uton a négy macskamalac jár az eszében. Mégse bolond volt az, morfondíroz magában. Biztos csaló, hamis százast adott. Hogy szörnyű ketyélyt elosztassa, bemegy egy üzletbe vásárolni, s egyik százazzal fizet. Remegő inakkal várja, hogy mikor lódtíják ki a hamis pénzzel.

A boltos visszaad a pénzből, a gazda majd kővé merevedik, lelkiismereti furdalásában még meg is kérdi: hát nem hamis a százaz? Erre meg a boltos jut Lótné sorsára, hogy miért kérdez ilyesmit az ő nagypénzü véjője. A malaceladás elmondásával azután megértik egymást. — A malacbáró természetesen a négy állatot busás haszonnal adja tovább, nála még talán egy liter kukoricát sem esznek meg. Mennyi lesz az ára ezeknek hízó korukban, amikor mi szegény fogyasztók elmegyünk a henteshez s egy kilót kérünk belőle.

— A legénységi állományok rövid szabadsága. A legénységi állományok rövid szabadságát újból szabályozták. Eszerint minden legénységi állományú egyén, aki megszakítás nélkül hat hónapot tölt a fronton, vagy kilenc hónapot a mögöttes országrészekben, 14 napi rövid szabadságot kaphat. A méltányosság eseteit, amelyek rövid szabadság kivételes engedélyezését teszik szükségessé, ezután is tekintetbe vétetnek s az ily címen engedélyezett szabadságot nem számítják be az említett 14 napba.

— Hadikölcsönjegyzés. A kegyes-alapítványok pénztára a negyedik hadikölcsönre negyedmillió koronát jegyeztet.

— Olcsó csikók. A hadvezetőség nagyszámú fiatal csikót rekrivált Wolhyniában. Ezeket a csikókat a földművelésügyi miniszter — mint halljuk — a vidéki gazdasági egyesületek útján a vidéki gazdák között fogja szétosztani igen előnyös áron. A wolhyniai csikókból 30—120 csikót kap egy gazdasági egyesület, amely nyilvános árverésen bocsátja azokat áruba. Kikiáltási árát igazán alacsonyan, 120—200 korona között állapították meg.

— Rokkant katonák kincstári birtokokon. A kormány megvette gróf Battyány Lajos polgári nagybirtokos ikervári kastélyát a hozzá tartozó 30 hold parkkal együtt 400 ezer koronáért a rokkant katonák számára. Mint most jelentik, az ikervári kastélyt és birtokot május 12-én vette át a kincstár, amely megtartja a grófi kastély egész személyzetét. Egyelőre 120 rokkant fognak itt elhelyezni. Azt halljuk, hogy tárgyalások folynak újabb birtokok megszerzése végett, amelyekre szintén rokkant katonákat fog telepíteni a kormány.

Csütörtökön és pénteken,
május 18 és 19-én:

Előadásokként két sláger!

Van Dola kalandja.

Misztikus játék 3 felv.

Főszereplők: Egede Nissen
Zelnick Figgyes.

Az előközött nadrág.

Vígjáték 2 felvonásban.

Főszerepben: SONDI.

Pílt vicial tavak, term. után.

Rendes helyárak.

Előadások 7 és 9 órakor.

Fűzőim, melyek pontos méretek

Kalap-ujdonságok naponta érkeznek.

alapján vannak elkészítve, a legolcsóbb ártól a legfinomabb minőségig vannak raktáron.

Radó

női divat különlegességek üzlete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

— Az Ipari munkaviszony vitás kérdésel. Gróf Tisza István miniszterelnök rendeletét bocsátott ki, amely az ipari munkaviszonyból származó vitás kérdések eldöntésére vonatkozó kivételes intézkedéseket foglalja magában. A rendelet szerint az ipartestület kötelekbe tartozó iparosok és tanoncok, vagy segítők között felmerülő surlódások és vitás kérdések eldöntéséhez az ipartestület békéltető bizottságánál az iparhatósági biztoson vagy helyettesen, mint elnökön kívül egy iparos és egy segéd tagnak jelenléte elegendő akkor is, ha az ipartestület békéltető bizottságának alapszabályai másként rendelkeznek. Ha ezen tagok akadályoztatása miatt a tanács megalakulása nehézségekbe ütközik, úgy ezeket a vitás kérdéseket az illetékes I-foku iparhatóság dönti el.

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra Magyaralmásról Vibirál Lajos plebánus mint a gyűjtés folytatágotos eredményét 7.10 koronát küldött.

— Halálozás. Tombor Aladár, színházi kárnagy, aki Székesfehérvárott is működött, Kolozsvárott meghalt.

— Az eltűnt tengeriért. Lorf Ignác felsőokirásos lakos ugyan csak megjárta az eltűnt tengeri-jével. A rendőrség háromszoros büntetését róta ki rá. A tengeri be nem szállításáért 300 korona büntetést kapott. A készlet elrejtéséért 900 koronát, meg nem engedett gabonavásárlásáért pedig 150 korona büntetést.

— Megégett. Snylos szerencsétlenség érte Kovács Józsefné 80 éves helybeli öregasszonyt, aki a Turózsáki dűlőben lakik a szőlőhegyen. Szerdán este a nyitott tűzhelyen vacsorát akart melegíteni a ruháját fűtet fogott. Férje sietett segítségére, de mire az égő ruhát eloltották, súlyos égési sebeket szenvedett, férje szintén megégett, de csak könnyebb természetű égési sebeket kapott. Az öreg asszonyt a Szent György kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

— Felmondhatnák-e a háziurak a hadbavonultak családjának. A leggyakoribb kérdés, hogy most, a háború alatt felmondhat-e — vagy emelheti-e a házbérlő a háztulajdonos a hadbavonult bérlő, vagy családfejtartó családjának. Sokan azt hiszik ugyanis, hogy a moratorium lejártával az erre vonatkozó rendelkezés is megszűnt és úgy tesznek mint a háború előtt. Az illetők természetesen tévednek, mivel a hadbavonultak házbérlését emelni nem lehet és a lakást felmondani nem lehet, még akkor sem lehet, ha a bérlő nem fizeti pontosan a házbérlést. Hogy teljesen tiszta képet lássa mindenki a helyzetnek, alább közöljük az idevonatkozó miniszteri rendeletet: A bérbeadó a katonai szolgálatot teljesítő vagy ilyen egyénnel egy tekintet alá eső személy által bérelt lakás bérlését, amelynek bére egy éven 1500 koronát, a 20.000 nél nagyobb lakosságú helységeben 1000 koronát ennél kisebb helységeben pedig 700 koronát meg nem halad. A lakás és egyéb helység bérlése névze kötött szerződésben eredő bértartozás, akár a jelen rendelet életbelépte előtt járt le, moratorium alá esik.

— Bojtorjánhajsza korpásodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer, üvege 1 korona 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth-u. sarkán.

— Crème de lactine saját nemében páratlan hatású arcbőrsejtítő, finomított készítmény, ezen tekintéssel teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársnyon puhává teszi, pattanásokat, szőpöket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth-utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

— Katonatemetés. Marár István, cs. és kir. 15. tábori tüzérezredbeli tüzér, ruzsási lakos a harctéren szerzett betegsége következtében elhunyt. Temetése május hó 19-án d. u. fél 3 órakor lesz a Csapatkórház halottsházában.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik felejthetlen emléktől jó édes anyáknak temetésén résztvenni, a koporsóra koszorút helyezni s mélyseges fájalmunkát részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, ezuton is fogadják hálás köszönetüket. *Matomhelyi család.*

Dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR HADIÁRVAHÁZ

ügyét segíti elő, ha
Ottokár-levélezáró be-
lyeget használ, amely
a kiadói hivatalban kapható.

Katonadalog.

Dallama: „Boszniában megjuták a trombitát.”

Augusztia főhercegasszony, meg-
[halok]
Ha sebemre egy jó kötet nem
[kapok];
Feleségem s kis kis fiam sirat meg,
Ha a fenséges jó Asszony nem
[szán meg].
Megcsókolom mind a két puha
[kezét].
Ne vesses meg szegény baka ké-
[rését].
Kösse be a fejesebemet s nem
[banom].

MÁS.

Dallama: „Boszniában megjuták a trombitát.”

Nincsen csillag, mind lehullott az
[égről].
Csillag helyett könny ég a lány
[szeméből];
Fájó könnyek panaszhangon re-
[gélük]:
Mért is mondjam?
Hisz oly kevesen értik...
Hogy is volna fényes csillag az
[égen?]
Kialudtak, porladnak a harctéren.
Hű szeretők, édesanyák sirtatok,
Hisz lehullott ragyogó szép csillag-
[tok].

Csillagos lesz még a setét éjszaka,
Majd ha felszáll hazánk ezer hős
[fia]:
Büszke könny ül majd a leány
[szemébe],
Büszkén gondol a szerető nevére.

MÁS.

Az olasz frontról.

Itt állók az olasz fronton,
Mélyen elmélázom;
Hazafélés száll a lelkem,
Oh! csak haza vágyom!
Ott van az én igaz hazám,
Ott vár rám az édesanyám,
S lelkem, boldogságom!

Oda fűznek emlékeim:
Kis bölcsőm ringása,
Dajkamese, tündérregék,
Anyám imádsága;
Ifju szívünk fölézése,
Rokonlelkű megértése,
Tavaszi fakadása.

Akácillat száll hazulról,
Fecske szárnya hozza;
Honvágyamat, akácillat
Kinosan fokozza.
Madárdalos erdő, liget,
Hogyha volna érző szived:
Erre feldobogna.

Oh! csak haza, haza vágyom,
Kárpátok völgyébe;
Bárcsak végre ide szállna,
A szent, örök béke!
Oh jójt béke! fehér szárnyon,
Szállj édes magyar hazánkon
Árpád örökre!

Aggteleki (Ullein) Ferenc.

Mozgósínház hírek.

A fátolytáncosnő. Az Uránia mozgósínház a fátolytáncosnőt reklámozza, amely pénteken kerül először bemutatásra. Villány Adoré filmjének bemutatása ellen egyik mozilap komünikéje szerint talán meg nem lehetne szólni, mert „a filmen minden testi vonatkozás elmarad”. Ennek alapján eleinte sokan úgy gondolták, hogy a néhány év előtti a Feld színházban Ádám kosztümben táncoló Villány Adoré és a filmes Villány között csak a név azonos, a szereplő egy, a tánc, a „művészet” azonban nem, vagyis hogy a fátolytáncosnő azóta varratott magának ruhát s épen nem Miló Venus tagjait nem, mutogatja. Bizonyára még mindenki emlékszik fővárosi szereplésére, ahol csak a Lipót városban voltak vele megelégedve, különben — még a budapesti szemlélők és gyomrok — nem kellett. Pedig azok ugyancsak preparálva vannak már. Villány ezután külföldre ment s ott is nagyon vegyes érzelmeket és kritikákat váltott ki. Disszonáns sikeri után a filmre jött guszta s egy négy felvonásos vígjáték címszerépet kreálja. Sikerült azonban megtudni, hogy a filmen is csaknem a régi Adoré látható, egy kis derékóvvel, meg bockortopánkákkal. Megszerezték a Mozi világ és a Mozgófénykép Híradó azon száma, amelyek a fátolytáncosnőt reklámozza. A Mozgófénykép Híradónak a filmből között fényképei ugyancsak ellent — mondanak a minden testi vonatkozás elmaradásának s Adoré csaknem úgy látható rajtuk, mint Feld ur szinpadán.

HÁBORUS EMLÉKBÉLYEGEK!

A Katolikus Sajtóegyesület levélzáró bélyegeinek harmadik sorozata a Budapesten tartott könyörgő körmenetről készült 24 fényképfelvétellel. A pénz előzetes beküldése ellenében rendelhető.

EGY FÉL IV ára pedig I KOR. 20 FILLÉR.

A egész iv 120, a fél iv 60 bélyeget tartalmaz. Több iv, vagy több fél iv rendelésekor különféle színek csomagoltatnak. — Rendeljen belőlük utalványon és a szelvényen jelezzze, hogy „levélzáró bélyegeket” kíván.
A második sorozat bélyegei még korlátozott mennyiségben rendelhető meg, a rendeléskor azonban feltüntetendő, hogy a második sorozat bélyegeit kéri.

A pénz előre beküldendő! Hitel nincs! Utánvét nincs!

A Mozi világ pedig imigyen fűszerez a fátolytáncosnőről:

A vígjáték mindig kapós falat a moziközönség számára, hát még ha a vígjáték egy kissé pikáns is? A pikáns vígjátékokat az idén kezdték kultiválni a mozikban és valljuk be, teljes joggal akkor, amikor, a színházak állandóan másorra hoznak finom és irodalmian pikáns vígjátékokat.

E vígjátékok között a pálmát minden esetre a fátolytáncosnő viszi el eddig? A film pikantériája igazán finom és művészi. (?)

A filmnek azonban ötletességén és pikantériáján kívül van egy speciális szenzációja is, amennyiben főszerepét Adoré Via Villány táncosnő játsza. A film a börtén igen nagy tetszést aratott. (?)

A börtén tehát igen nagy tetszést aratott. Vannak, akik azt hiszik, hogy Székesfehérvár publikuma is börtén. Igaz, hogy nálunk is akad egy-két börténizés, de helytelen dolog lenne azoknak guszta szerint igazodni. Egyébként előre jelezhetjük, hogy Villány öngyászága az ultramoder divatjában még ezeknek izlését sem fogja megnyerni s azt mondják: no ugyan jobban felöltözhető volna, kár mutogatnia magát. A nem börténizés pedig egyáltalában nem kíváncsi Adoré kisasszony bájaira. A filmek megválasztásánál több figyelmet kérünk s ezt Székesfehérvár közönsége, amely ugyan csak pártolja a mozgó, elvárhatná. Igazán ideje volna már, hogy a filmcenzura is megszűljen. Egyébként erre még többször visszatérünk.

APRÓHÍRDETESEK.

Tanult felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-ter 1. sz.

Temetősor 11-ik számu ház, nagy kerttel és udvarral, mely gazdálkodásra is alkalmas, szabad kézből eladó. Tudakozódni lehet Vieger Jánosnál a Népszegélyző egyletnél, Kossuth utca 3.

Berocid: Valódi tiszta 45 százalékos hatóanyagot tartalmazó, mely áramilag kipróbáltott és a különböző rézgálic pótló anyagokhoz kötődő egyéb eltaláltott használatonak. Kapható helyben Kovács Károlynál. Rákóczi-utca 7. szám.

Gyerekcsokis legolcsóbbtól a legfinomabbig Gerendai Gyula vászon, fehérnemű, gyermek-kelengye üzletében kaphatók, Székesfehérvár, Kossuth-u. 4.